

Memorial Jordi Gol

Els grans temes quasi 30 anys després

Barcelona, 7 de juny de 2013

Dra Rosa Suñol

Directora de la Fundació Avedis Donabedian

Directora de la Càtedra AD de Qualitat de la F. de Medicina de la UAB

EL CONCEPTE DE SALUT

La salut

Salut s'ha confós amb no estar malalt. Salut s'ha confós amb benestar. Jo entenc que salut és la plenitud de la realització de cadascú, en circumstàncies favorables o adverses. En circumstàncies de benestar o en circumstàncies de malestar. Per mi, salut és la plenitud harmònica de l'individu i de la comunitat dels individus.

Lavors, entesa així, la salut vol dir que hom pot viure saludablement la malaltia, pot viure saludablement la mort; hom pot realitzar-se a través de la malaltia i de la mort. I vol dir que hem de combatre la malaltia

- “LA REALITZACIÓ DE LES PERSONES...” Si aquest és el concepte de salut
¿ quina és la missió dels serveis de salut?

LA PERSONA PROTAGONISTA DE LA SEVA SALUT I LA SEVA MALALTIA

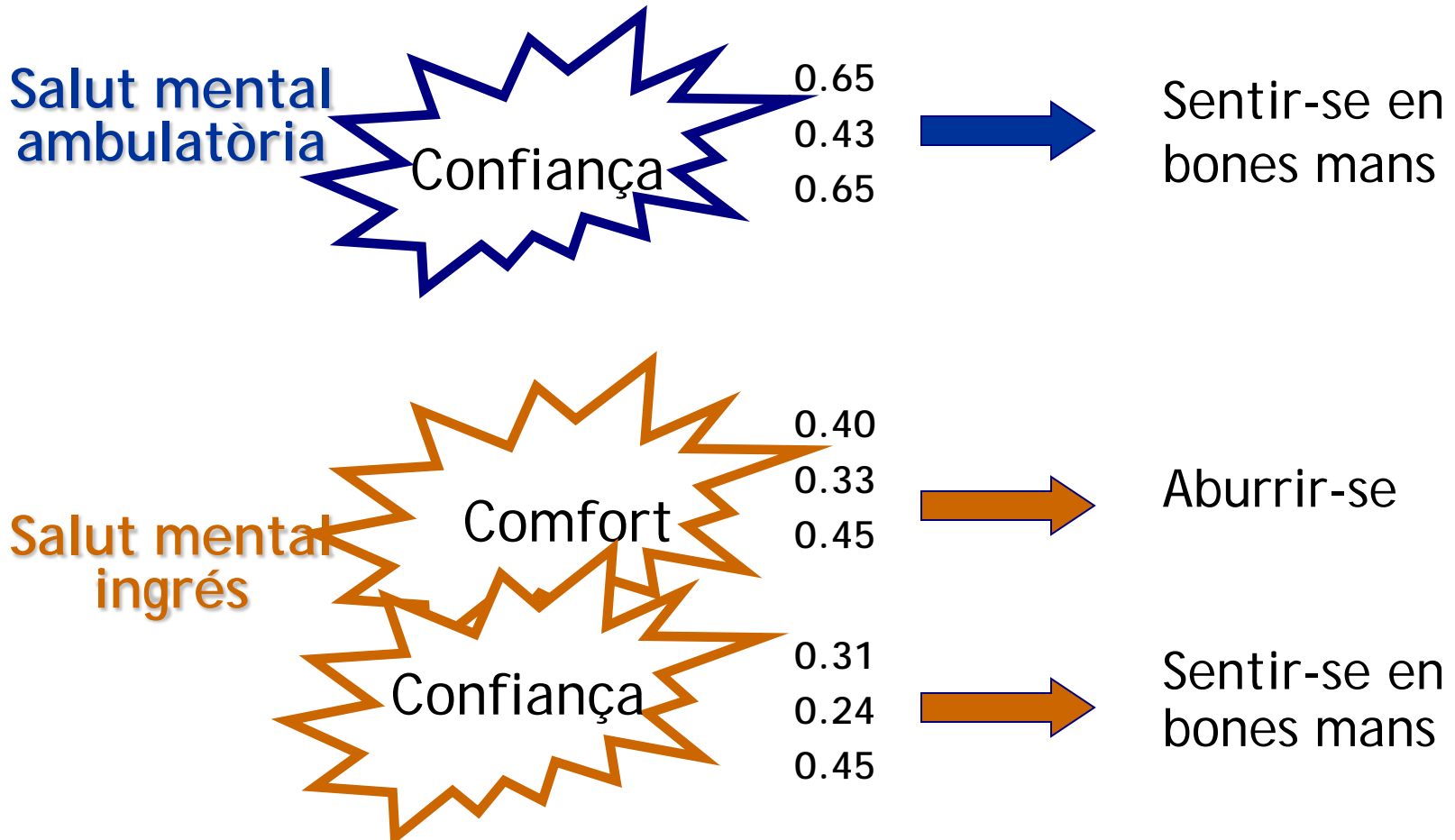
Ser metge d'un vaguista de la fam no és pas persuadir-lo que plegui —suposant que aquesta fos la convicció del facultatiu— sinó en tot cas oferir-li un diàleg molt respectuós sobre el sentit d'un tal signe. Un metge es pot fer molt fàcilment còmplice de la societat repressiva, integrant contestataris i enviant al manicomi no solament intel·lectuals russos sinó també objectors de consciència espanyols⁵.

“La lluita contra la malaltia té un límit: els valors de la persona i el sofriment..”

- Respecte als valors (autonomia)
  - Debat bioètic
  - Diversitat d'opcions terapèutiques
  - Directrius prèvies
- Risc de “l'enfocament científista”
  - La confiança i el suport emocional com a element cabdal de la satisfacció dels pacients

Predictors a nivell de factors

... EL METGE HA D'ÉSSER UN PEDAGOG..."

J: El meu centre d'interès, més que la medicina, és la vida. Aleshores, jo podia haver fet servir la meva profunda suggestió per la vida fent de metge, que és reparar vides: fent d'home del bosc, fent créixer boscos; fent de ramader, fent de pastor d'ovelles; fent de pedagog: ajudant la vida del nen petit a fer-se vida adulta; fent de polític: fent créixer institucions.

- Fer créixer... .
- “Entrevista clínica motivacional”
F Borrell i Comunicació i Salut,
altres iniciatives

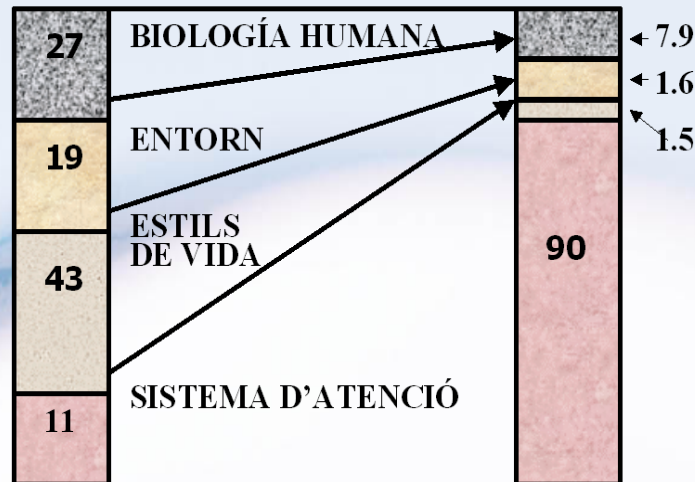
POSAR LA CIÈNCIA AL SERVEI DE LA SALUT I NO LA SALUT AL SERVEI DE LA CIÈNCIA

- Agència de Salut Pública de Catalunya (2012)

Determinants de la salut

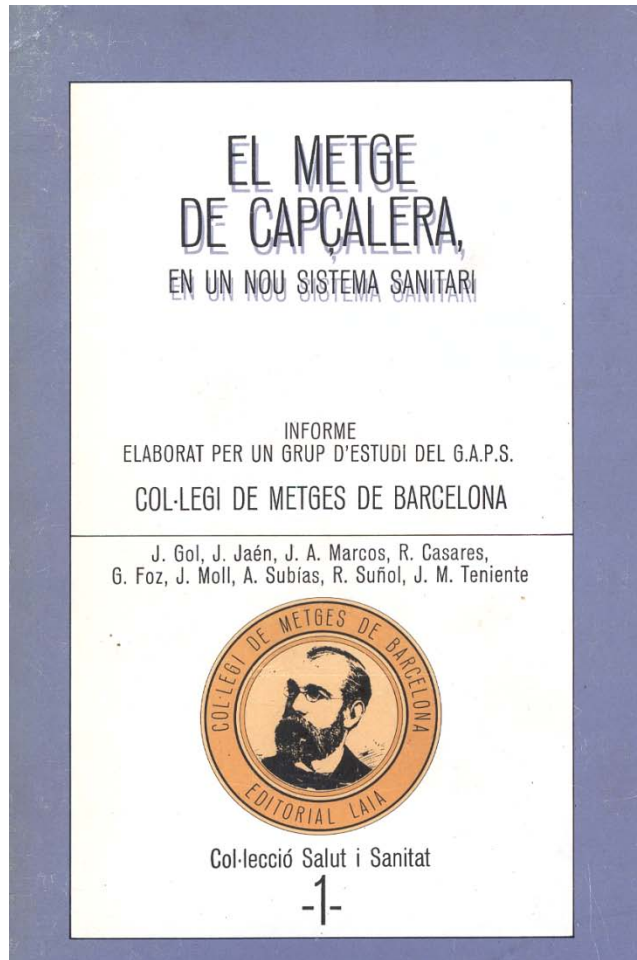
Contribució potencial a la reducció de la mortalitat (en %)

Afectació actual de la despesa en salut en EEUU (en %)

Fuente : Adaptado de Dever GEA 55

L'ATENCIÓ PRIMÀRIA PUNT DE SUPORT I NUCLI CENTRAL DEL SISTEMA SANITARI

Els metges de capçalera s'estan acabant, en queden molt pocs; en deurà venir aviat el renaixement, i aquest probable, potser quasi immediat renaixement és per a molts de nosaltres una font d'esperança, però ara com ara de capçaleres no en tenim.

- Reforma de l'Atenció Primària (no acabada) i de l'especialitzada ??
- Especialitat de MF
- Recerca (Fundació J. Gol)
- AP a la universitat pendent

*Als pocs metges de capçalera que encara queden.
Als molts ciutadans que els troben a faltar.*

L'ATENCIÓ INTERDISCIPLINAR (El metge no és l'únic responsable de la salut ..)

- El rol d'infermeria a AP
- L'enfocament territorial
- La integració dels esforços de salut i serveis socials (salut mental com a lider)
- De veritat treballem en equip?
  - La persona com a centre ??

NECESSITEM METGES I SANITARIS NOUS PELS NOSTRES TERMINALS

Aquí ho tenim molt malament. Però un país admirable des del punt de vista de la sanitat com és Anglaterra té fins i tot cases de morir (com el *St. Christopher Hospice*) on el malalt terminal pot passar una setmana o quinze dies. He vist una fotografia d'un terminal quasi en l'agonia, amb els seus sis familiars i el gos, que també formava part de la família juntament amb els fills, els néts, i la cunyada.

" Els nostres terminals han de ser convidats i ajudats a continuar essent els protagonistes de llur vida. Necessitem metges nous , sanitaris i cuidadors nous. En l'atenció del terminal hauria de ser substituït per un professional format desde unes premisses noves.."

- Formació per al maneig de terminals a AP
- Cures pal.liatives (SECPAL = equips hospitalització + domicili)

EL NOU MODEL SANITARI..

La Seguretat Social

Respecte a la Seguretat Social és una institució en la qual (ara s'ha d'anar amb compte a dir-ne mal, perquè dir mal de la Seguretat Social tal com està, vol dir el propòsit possible de destruir-la i de tornar als vells esquemes lliberals que no serveixen...

De segur que aquest estiu l'INSALUD serà traspassat a la Generalitat i aleshores en aquests moments ens fan falta tots els pensaments, totes les astúcies, tota la intel·ligència política i el sentit comú per passar d'una situació corrompuda amb multitud d'interessos creats,

- “Hauria de tenir al càrrec una població ...” (ara si?..)
- Tres nivells d'atenció (tenim l'atenció a drogues desubicada...) Inici d'integració amb serveis socials (Agència de la Dependència va fracassar)
- L'atenció pública segueix necessitant defensa

HISTÒRIA CLÍNICA

FONT D'INFORMACIÓ SANITÀRIA

hcap

SEXE: MASCLETA FEMENI
TITULAR BENEFICIARI PENDENTISTA
ESTAT CIVIL: CASAT SOLTER VDU DIVOR SEPARAT REVICI
Població: _____ Lloc de Naixement: _____
Comarca: _____ Província: _____
Domicili: _____
Població: _____ Comarca o Província: _____
Domicili: _____
Població: _____ Comarca o Província: _____
Domicili: _____
Població: _____ Comarca o Província: _____
Domicili: _____
Dades crítiques:
En cas d'urgència anar a: _____
Al·lèrgies: _____
Tractaments que impliquen perill: _____
Malalties de perill vital: _____
Tractaments prohibits: _____
Altres: _____
Darrera data toxoide tetanus: _____
Identificació del C. Ass. Primària: _____ Identificació del Metge: _____

La història clínica d'atenció primària

El sistema assistencial primari heretat de l'INSALUD és grotesc en molts aspectes, entre els quals hi ha el de la documentació clínica. Ens trobem, per exemple, que un malalt pot tenir diverses històries clíniques en diferents hospitals. Històries clíniques per altra banda, que la de l'un no coneix la del altre, i en canvi el metge de capçalera, que l'ha de cuidar cada dia treballa sense cap documentació escrita, sense memòria. El Departament de Sanitat pretén girar la situació a l'inrevés,

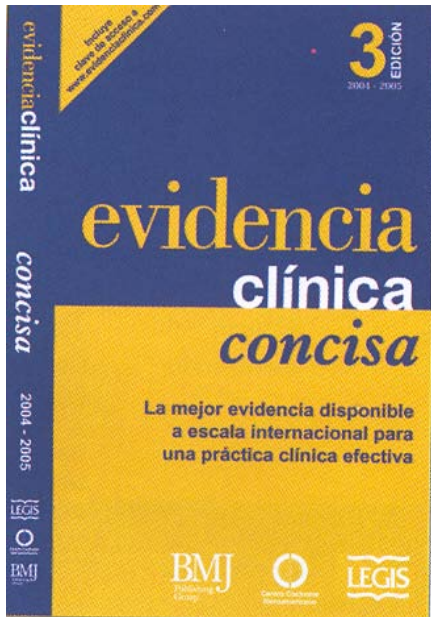
hcap

SEXE: MASCLETA FEMENI
TITULAR BENEFICIARI PENDENTISTA
ESTAT CIVIL: CASAT SOLTER VDU DIVOR SEPARAT REVICI
Població: _____ Lloc de Naixement: _____
Comarca: _____ Província: _____
Domicili: _____
Població: _____ Comarca o Província: _____
Domicili: _____
Població: _____ Comarca o Província: _____
Domicili: _____
Població: _____ Comarca o Província: _____
Domicili: _____
Dades crítiques:
Malalties de perill vital: _____
Tractaments prohibits: _____
Altres: _____
Darrera data toxoide tetanus: _____
Identificació del C. Ass. Primària: _____ Identificació del Metge: _____

- Vàrem fer una història per l'atenció primària
- Encara no tenim sistema generalitzat de compartir informació entre nivells (ni codis ni connexions)

ÚS DE PROTOCOLS DIAGNÒSTIC I TERAPÈUTICS I EN L'ELECCIÓ DE FÀRMACS...

- Medicina basada en l'evidència MBE (Cochrane collaboration i altres)
- Els treballs de la SEMFYC
- Aplicació de les guies de pràctica (34-78 %)
- Participació del ciutadà en les decisions conjuntament amb l'aplicació de l'evidència?

..La utilització de protocols diagnòstics i terapèutics, que integressin tota la informació i les eines que ha d'utilitzar el clínic, que regulessin aspectes d'agressivitat i cost.
MIJANS DE DIAGNÒSIT EN MEDICINA PRIMÀRIA

..tenir a l'abast una eina que facilités l'elecció crítica dels fàrmacs feta segons criteris rigorosament científics ..ÍNDEX FARMACOLÒGIC

THE COCHRANE
COLLABORATION®

LA QUALITAT

M
M
25

R. Suñol i Sala
G. Foz i Gil

sobre la qualitat
de l'assistència

- Programes de qualitat a Espanya
- Indicadors de qualitat lligats a contractes
- La qualitat, compromís de tots ?
- Transparència?

“ Quan a la qualitat s'haurien de mantenir els paràmetres habituals de qualitat clínica, la relació d'aquesta amb el cost econòmic, però també s'hauria de mesurar l'agressivitat somàtica i psíquica, el grau d'informació que rep el malalt i els seus cuidadors i el rendiment social de la sanitat

- A nivell d'acció sanitària aïllada
- A nivell de centre
- A nivell de sistema sanitari “

L'ENSENYAMENT DE LA MEDICINA

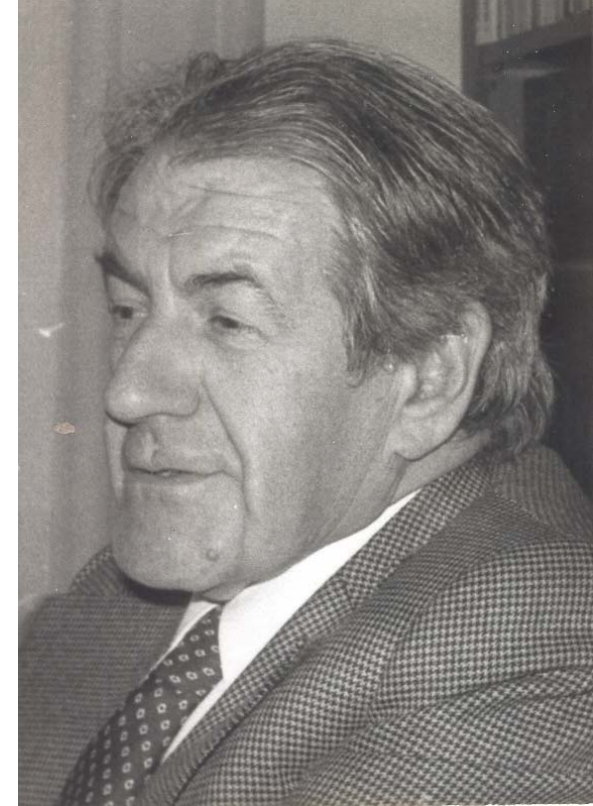
L'ensenyament de la medicina

Respecte a l'ensenyament de la medicina, la situació és realment gravíssima. Perquè actualment s'ensenyen malalties; i no s'ensenyen les malalties més corrents, s'ensenyen les malalties més interessants, les que desvetllen més curiositat intel·lectual i les que gratifiquen més, com si fossin magnífics "crucigrames" el que s'ha de entendre amb les malalties. Però, en canvi, no s'ensenyava gens sobre la persona, el propietari de les malalties.

- L'ensenyament de l'Atenció Primària a pre-grau
- L'objectiu dels ensenyaments dels diferents professionals

EN RESUM ...

- S'HA CREAT EL "NOU METGE DE CAPÇALERA"
- S'HA FET LA REFORMA DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA però cal seguir
- A L'ATENCIÓ COMUNITÀRIA LI FALTA MOLT
- S'HAN DESENVOLUPAT ELS INSTRUMENTS:
HC, PROTOCOLS, MBE, ÍNDEX FARMACOLÒGIC, QUALITAT...
- L'AUTONOMIA DEL PACIENT I EL SUPORT ALS TERMINALS VAN MILLORANT...
- LA RESPONSABILITAT DELS PROFESIONAS EN LA SALUT DE LA POBLACIÓ TORNA A SER UN GRAN TEMA
- **ELS DRETS I LA POLITICA SON TAN IMPORTANTS COM LLAVORS**

CONCUSIONS

De segur que aquest estiu l'INSALUD serà traspasat a la Generalitat i aleshores ...

- EL PROBLEMA NO NOMÉS ERA DE TRASPASSOS A LA GENERALITAT... 😊 !!
- QUEDA MOLT PER FER PERÒ SOBRE TOT QUEDA MOLT PER DEBATRE ...

Res no s'acaba i tot comença
Vénen mecànics de remença
Amb olis nous de llibertat

J. V. Foix